

Cofib (Cursus Oefening Film-Inzicht en Bespreking) is een bijeenkomst van cinefielen waarvan de 16de uitgave doorging van 22 tot 24 april 1988.

De cursus werd begeleid door Prof. André VANDENBUNDER, Ivo NELISSEN en Rik LANCKROCK.

De films werden bekomen van de Decentralisatie voor Klassieke en Hedendaagse Films (De Man die zijn haar kort liet knippen / De Trein der Traagheid), van Elan-Films (Een Vrouw tussen Hond en Wolf) van Ciné-Vog (Rendez-Vous à Bray) van Fox-UGC (Benvenuta) van Progrès-Films (Met Dieric Bouts, Yunbogi en Iwans Jeugd) van de dienst Media van het Ministerie van Onderwijs (Paul Delvaux of De Vervreemding) en van het Goethe-Instituut-Brussel voor La Soufrière en Der Tod der Maria Malibran.

Wij danken alle verdeelhuizen voor het beschikbaar stellen van de copieën en voor de documentatie.

Een speciale dank aan de Nationale Dienst voor Filmclubs voor de uitgebreide informatie en hulp.

Samenstelling van het dossier:
Gerard HABRAKEN.

Supervisie en verantwoordelijken:
Bart ALDERS, stafmedew. Vormingscentrum,
Marc CELIS, wnd. directeur.

WAAROM ?

Als het thema DAISNE-DELVAUX, HET MAGISCH-REALISME bij een zestiende uitgave van de Cofib-weekends aan bod komt, zal dit zeker voor velen de opmerking "eindelijk !" ontlokken.

Inderdaad mag het enige verwondering wekken dat we eerst nu het magische van de filmkijkervaring bestuderen, des te meer omdat Johan Daisne, de figuur bij uitstek van deze stroming, in de aanhef van bijna elk dossier met een of meerdere uitspraken werd geciteerd. De een of twee keer dat dit niet gebeurde wordt nu ruimschoots goedge maakt.

Dat we het oeuvre van Daisne koppelen aan dat van André Delvaux is meer dan evident. Delvaux is - samen met Chantal Akerman die reeds aan bod kwam - ongetwijfeld de cineast met internationaal allure die zeker in zijn eigen land te weinig wordt gewaardeerd. In het buitenland krijgt hij die waardering wel: zie o.a. de op de folder vermelde uitspraak in de dictionnaire du cinéma, zijn film met Woody Allen, enz. Om niet in Vlaams cultureel cynisme te vervallen, zullen we echter ook tijdens dit weekend het stokpaardje van de bedroevende inheemse culturele filmmentaliteit niet berijden.

Neen, we gaan trachten, geheel in de visie van Daisne, iets te ontdekken van het magisch realisme zoals dat door Daisne werd verwoord en door Delvaux verbeeld.

Dat inzicht zal kunnen verworven worden via lessen, maar vooral door open, grootmoedige, verdraagzame discussies. In feite via de methode van de filmatiek van Daisne. Om Prof. Dr. Henri Plard te citeren in zijn studie "Sur la filmatique de Johan Daisne" (Parijs 1964) :

"Als een stemhebbende echo te midden van een wereld van cultuur reageert Daisne scheppend op elke uitdaging van het bestaan. Zijn kritiek is nooit conventioneel: hij heeft altijd geleefd en geschreven tegen de mode in. Hij huldigt het blijmoedige vertrouwen van een religieus humanisme. Daisne heeft een eigen accent: zijn filmatiek is ook een levenskunst. De filmatiek is niets meer en niets minder dan een wijsbegeerte van de film. De filmatiek is een humanisme dat steunt op de zevende kunst. Daisne beschouwt de film niet als geschiedschrijver, niet als criticus in de engere zin van het woord, maar in de geest van Montaigne."

Laten we die geest tijdens dit weekend dus respecteren: geestdriftig kritiek leveren met het vaste geloof dat de film een wonder is, het wonder dat het on- en onderbewuste aan de oppervlakte brengt. De mens die zijn individuisatieproces op gang brengt... en in die zin sluit dit weekend perfect aan bij de Jungiaanse benadering van de vorige bijeenkomst.

W A T ?

Het programma dat voorligt omvat dan wel niet het gehele oeuvre van André Delvaux, maar toch een groot gedeelte. In ieder geval voldoende om een begrip te krijgen van de filmische inzichten en werkwijze van de cineast.

Op de vraag om toch nog meer films te projekteren werd positief ingegaan met de konsekwentie dat dit gebeurt tijdens zogenaamde vrije momenten en nachtrust.

Der Tod der Maria Malibran als vrijblijvende walk-in walk-out en het ook voor ondergetekende onbekende Yumbogi van Oshima dienen derhalve als "verrassingsfilms" te worden gezien en niet direkt als onmisbaar voor het thema van het weekend.

Dat Herzogs La Soufrière als toonzetting werd gekozen en niet een debuutkortfilm van Delvaux, heeft te maken met het verzoek van de regisseur zelf deze vroege werkjes niet in het pakket op te nemen.

H O E ?

De methode van werken en indeling van besprekingen, lessen en visies verschilt weinig ten opzichte van de vorige Co-fibs. Met die uitzondering dat we naast de vertrouwde gezichten van Ivo Nelissen en André Vandenbunder ook kennis zullen maken met Rik Lanckrock.

De heer Lanckrock komt nu niet direkt uit het cinefiele milieu maar is een eminente figuur op het gebied van letterkunde, humanisme, vrijzinnigheid en dramatische kunst. Naast de prijs voor letterkunde van de stad Gent ontving hij bijvoorbeeld ook de Medaille van verdienste van het Ministerie van Cultuur. Hij heeft zich gespecialiseerd in de studie van het magisch realisme, in dat van Daisne zeer in het bijzonder. We konden derhalve moeilijk een betere figuur wensen voor de inleidende les dan de heer Lanckrock.

D E S F E E R

Zoals hierboven gesteld: een sfeer in de geest van Johan Daisne. En voor degenen die inmiddels echt nog niets van zijn oeuvre hebben gelezen, hierbij een vrij willekeurig gekozen tekst :

... En wat hem nog nimmer was gebeurd: hij peinsde niet alleen meer, maar liet zich verrukkelijk dobberen op de golven van een vloeiend element, waarin hijzelf steeds zijn ziel had verboden zich te wagen, tussen het vasteland der gedachte en de wolken-hemel van de droom.

Zo zat hij in het schuitje van zijn denken, drijvende door verbeeldingslandschappen, te peinzen en te glimlachen: aldus, aldus wordt de wetenschap geboren, nooit uit zichzelf, maar als een weeskind van visioenen !

En met iets heerlijk lauws in zijn ogen, sloeg hij zijn blik op naar de donkere kale muur boven de schoorsteen,

*en vouwde zijn ongelovige doch eerlijke en innige handen,
en stamelde fluisterend:*

- Vergeef me, vader ! ....

(Uit "Winterrozen voor een kwakzalver").

Voor meerdere gedachten van Daisne over film verwijs ik naar bijgaand blaadje. Zijn volledig werk is in elke openbare bibliotheek te bekomen.

Het weze echter ook duidelijk dat het niet de bedoeling is tijdens het weekend konstant in de magisch-realistische hemel te vertoeven. Dit zou zeker de besprekingen in meditatiegroepen doen veranderen, wat niet de opzet is. Als je echt niet meer weet hoe je een discussie op gang kan houden, zijn onderstaande vragen misschien nuttig. Ik citeer uit de roman Hoe Duits is het het ? van Walter Abish (uit het Engels vertaald, uitg. Bert Bakker 1982).

"Verder. Eigenlijk een plezierige doelloze wandeling, kijken - als was het voor het eerst - naar gebouwen, naar het oorlogsmonument, naar kerken, de dingen in de etalages: lampekappen, zilverwerk, tapijten.... (...)

Verder.

Wat is bekend ?

Wat is niet bekend ?

Wat is giswerk ?

Wat is verzuim ?

Wat is vertekening ?

Wat is verheldering ?

Wat is veronderstelling ?

Wat is uit angst ?

Wat is uit bewondering ?

Wat is beredeneerd ?

Wat is verworpen ?

Wat is zichtbaar ?

Wat is laakbaar ?

Wat is toelaatbaar ?

Wat is gezien ?

En wat is gezegd ?

Toen Ulrich zijn broer belde, vroeg hij zich af: Wat kan ik hem in hemelsnaam vertellen dat hij al niet weet ?

Vanwaar bel je ? vroeg zijn broer steeds maar.

En Ulrich zei tenslotte: Ik kom terug van de rand van de vergetelheid. "

En als je dan nog niet weet wat de bedoeling van het 16de Cofib is, is dat ook nog niet zo erg.

Want ons aller Jean-Luc Godard zegt: "Waar het werkelijk om gaat is het beeld dat men van zichzelf heeft".

Een aangenaam en leerrijk verblijf in Dommelhof.

Marc CELIS, wnd. directeur.

Bart ALDERS, stafmedew. afd. Vormingscentrum.

Gerard HABRAKEN
filmanimator
maart 1988.